

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra Anglistiky

Bakalářská práce

Obraz postapokalyptického světa v současné angloamerické próze

The Picture of the Post-Apocalyptic World in Contemporary Anglo-American Fiction

Vypracoval: Jiří Anděl
Vedoucí práce: PhDr. Kamila Vránková, Ph.D.

České Budějovice 2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. 6. 2017

.....

Jiří Anděl

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucí své bakalářské práce PhDr. Kamile Vránkové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, cenné připomínky, reference, čas a trpělivost, které mi pomohly tuto kvalifikační práci dokončit.

Anotace

Práce se zabývá interpretací příčin vzniku apokalypsy a jejích důsledků pro civilizaci ve sci-fi a hororových románech od Richarda Mathesona, Johna Wyndhama, Simona Clarka, Davida Brina, Stephena Kinga a Cormaca McCarthyho. Úvodní kapitola vysvětluje pojem „apokalypsa“ a stručně charakterizuje žánr apokalyptické a postapokalyptické literatury. Literární analýza se zaměřuje na jednotlivá díla, která rozvíjejí téma konce či začátku (nového) světa a postapokalyptické prvky (adaptabilita, epidemie, vznik totalitního režimu, násilí a smrt). Kromě literatury zabývající se postapokalyptickým tématem tato práce zmiňuje tematiku potenciální hrozby apokalypsy (pocit ohrožení) v dílech od Mary Shelleyové, Brama Stokera a Stephena Kinga.

Abstract

The bachelor thesis deals with the theme of apocalypse, its causes and consequences for civilization in sci-fi and horror novels written by Richard Matheson, John Wyndham, Simon Clark, David Brin, Stephen King and Cormac McCarthy. The introduction describes the term “apocalypse” and briefly characterises the genre of apocalyptic and post-apocalyptic fiction. The literary analysis focuses on individual works which develop the theme of the end or the beginning of the world and deal with post-apocalyptic aspects (adaptability, epidemic, a creation of a totalitarian regime, violence and death). Discussing the novels dealing with the post-apocalyptic theme, this thesis also mentions the theme of a potential threat of apocalypse (the feeling of threat) in the works written by Mary Shelley, Bram Stoker and Stephen King.

Obsah

Úvod.....	1
1 Definice a historie významu „apokalypsa“	3
2 Potenciální apokalypsa - stručné vysvětlení.....	5
2.1 <i>Frankenstein (Frankenstein)</i> Mary Shelleyové.....	5
2.2 <i>Dracula (Dracula)</i> Brama Stokera	7
2.3 <i>Prokletí Salemu ('Salem's Lot)</i> Stephenha Kinga	9
3 <i>Já, Legenda (I Am Legend)</i> Richarda Mathesona.....	11
4 <i>Den Trifidů (The Day of the Triffids)</i> Johna Wyndhama	14
5 <i>Noc Trifidů (The Night of the Triffids)</i> Simona Clarka.....	17
6 <i>Pošťák (The Postman)</i> Davida Brina	20
7 <i>Svědectví (The Stand)</i> Stephenha Kinga	22
8 <i>Cesta (The Road)</i> Cormaca McCarthyho	28
Závěr	32
Summary	34
Bibliografie.....	37

Úvod

Bakalářská práce *Obráz postapokalyptického světa v současné angloamerické próze* se zaměřuje na následující autory: Mary Shelleyová, Bram Stoker, Stephen King, Richard Matheson, John Wyndham, Simon Clark, David Brin, Cormac McCarthy. Mezi hlavní témata jejich děl patří: zánik civilizace (nebo hrozba zániku), adaptabilita na nový svět, smrt, násilí, epidemie, vznik totalitního režimu, vědecký experiment. V každém románu jsou tato témata rozvíjena v různých kontextech. Kromě hlavních témat jsem se zaměřoval i na vedlejší motivy, které jsou v každém díle rozdílné.

Postapokalyptická literatura popisuje destrukci světa nebo rozklad společnosti, a proto je mým cílem se zabývat samotným výrazem apokalypsa i celkovou proměnou světa; společností před apokalypsou, následky způsobenými apokalypsou (vznik nové společnosti, nebo její destrukce), i světem po apokalypse. Jako příklad literárního díla lze uvést *Svědectví (The Stand, 1978, Stephen King)*, které se zabývá všemi těmito prvky.

Kromě děl obsahujících postapokalyptickou tematiku se zabývám i romány, které se zabývají potenciální hrozbou. Mezi ně patří *Frankenstein (Frankenstein, 1818, Mary Shelley)*, *Dracula (Dracula, 1897, Bram Stoker)* a *Prokletí Salemu ('Salem's lot, 1975, Stephen King)*. Především zmíněná díla obsahují spíše gotické prvky (upír, nebezpečný vědecký experiment), které poukazují na myšlenku, co by se mohlo stát, pokud by zlo v daných hororových románech zvítězilo nad dobrem. Jako výjimku z mého seznamu lze uvést *Já, legenda (I Am Legend, 1954, Richard Matheson)*, kde román obsahuje gotický prvek (upír) a zároveň ukazuje postapokalyptický svět a vítězství zla nad dobrem.

Ve své práci jsem se snažil vybrat rozdílné romány, abych mohl popsat co nejvíce rozdílných prvků, které vytvářejí myšlenku postapokalyptického světa. Každý z těchto románů zobrazuje rozdílný náhled na svět po apokalypse. Jedná se o gotické prvky a symboly, které jsou zobrazeny, jak už jsem již zmiňoval, v problematice potenciální hrozby, tak i sci-fi prvky a nadpřirozené síly. Dále se má práce zabývat tematikou „přirozené apokalypsy“ a popisuje situace, kdy nejsou zapotřebí žádné nadpřirozené síly, aby lidská rasa mohla dojít až k sebestrukci.

Zvolil jsem několik autorů a rozdílných románů, aby práce *Obráz postapokalyptického světa v současné angloamerické próze* mohla přiblížit většinu možných variant vývoje života

v postapokalyptickém světě a abychom se mohli zamyslet nad danou tematikou v širším měřítku.

Práce se snaží čerpat z české i zahraniční (zvláště angloamerické) odborné literatury, konkrétně ze studií M. Procházky, F. Bottinga, Z. Stříbrného a D. Puntera. Některé faktografické údaje v úvodu práce jsem získal z internetových zdrojů (wikipedia).

1 Definice a historie významu „apokalypsa“

Tématika apokalypsy se objevuje už v období rozvoje křesťanství. Termín „apokalypsa“ pochází z řeckého slova *apokalypsis*, které je jedno prvních slov z novozákonní Knihy Zjevení svatého Jana, jež začíná slovy „Zjevení Ježíše Krista“ (*Apokalypsis Iésú Christú*). Tento termín znamená „zjevení skrytých věcí“. Jedná se o odhalení něčeho skrytého (nebeského), co může dát smysl pozemským skutečnostem.¹² Daná kniha Bible popisuje zjevení sv. Jana, který prorokuje nastolení konce světa a vzniku nové éry (tisíciletého království) prostřednictvím zjevení, jako jsou například čtyři jezdci apokalypsy, sedmihlavá šelma, číslo šelmy 666, bitva u Armageddonu (boj dobra proti zlu) a jiné.

Kromě křesťanství se tato tématika objevuje i v dalších náboženstvích. Velice známým dílem je *Epos o Gilgamešovi* (*Epic of Gilgamesh*) ze starověké Mezopotámie napsaný kolem roku 2100 – 1700 před Kristem, kde jedna pasáž knihy zmiňuje postavu Utanapištima (Utnapishtim), který získal nesmrtelnost, neboť se mu povedlo zachránit lidi před potopou světa (inspirace pro Bibli). Další názorný příklad je v šesté tabulce eposu, kdy bohyně Ištar (Ishtar) nabízí manželství Gilgamešovi, který ji odmítne. Ištar to rozzuří a žádá svého otce Ana (An), ať povolá nebeského býka, který by zabil Gilgameše. Pokud tak neudělá, nechá vypustit všechny mrtvé lidi z podsvětí, aby hodovali na živých.³ *Epos o Gilgamešovi* se tak stává inspirací pro vědeckofantastické, hororové romány a filmy s tematikou „zombie apokalypsy“.⁴

Nejvyšší vzestup této tematiky, jak v literární podobě, tak v kinematografii, nastává v druhé polovině dvacátého století. V této době se začíná rozšiřovat pojem postapokalyptický svět. Autoři a scenáristé chápou tento pojem jako vznik nového světa po přírodní katastrofě, útoku mimozemšťanů, světové válce, vypuknutí epidemie, či zániku starého světa prostřednictvím nadpřirozených sil. Ve všech těchto případech je apokalypsa zmiňována jako destrukce starého světa a nastolení chaosu.

Druhá polovina dvacátého století je též obdobím rozvoje populární kultury, kde se kromě moderní techniky (internet, počítač, video a kabel) dostává do popředí jak populární

¹ EHRMAN, Bart, D. *How Jesus Became God*, New York: HarperCollins, 2014, s. 59.

² VLAŠÍN, Štěpán, ed. *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.

³ KRSTOVIC, Jelena, O. *Classical and Medieval Literature Criticism*, Farmington Hills: Cengage Gale, 2005.

⁴ PULLIAM, June Michele; FONSECA, Anthony J. *Encyclopedia of the Zombie: The Walking Dead in Popular Culture and Myth: The Walking Dead in Popular Culture and Myth*, ABC-CLIO, 2014.

hudba jako je například Madonna, Jimi Hendrix, tak i populární literatura (v které dochází k určitým změnám).⁵

Autoři studie *Lectures on American literature* popisují změny v populární literatuře následujícími slovy: „The novels of Kurt Vonnegut, Don DeLillo, and Thomas Pynchon cross traditionally ‘high’ and ‘low’ literary genres.“⁶

Za zakladatele moderního postapokalyptického románu je považována Mary Shelleyová s dílem *Poslední člověk* (*The Last Man*, 1826).⁷ Toto dílo dosahuje největšího ohlasu až po druhé světové válce. Dvě světové války a studená válka ukazují, jak mocnosti světa vlastní prostředky hromadného ničení a stávají se tak potenciální hrozbou k vypuknutí dalšího světového střetu, který by mohl vést ke zničení světa.

Kinematografie 20. století se inspiroje příběhy gotických románů. Jeden z neznámějších gotických románů je právě *Frankenstein* (*Frankenstein*, 1818) Mary Shelleyové kombinující gotické prvky s prvky vědeckofantastickými, který se stává předlohou pro moderní science fiction příběhy, zobrazující strach a hrůzu ve formě zmutovaných lidských forem života, či invazí mimozemšťanů z jiných světů. Samotný *Frankenstein* odkazuje na skutečnost ohrožení světa tím, co vytvořil člověk.

Apokalyptická a postapokalyptická beletrie je podžánrem vědeckofantastické literatury, vědecké fantasy, nebo hororové fiktivní literatury, ve které se technologická civilizace naší země hroutí, případně se již zhroutila. Příběh románu či filmu může zobrazovat samotnou apokalypsu či svět po ní. Zaměřuje se na psychologii přeživších a zabývá se otázkou života lidské rasy. Svět, který existoval před apokalypsou, je zapomenut či je popisován jako mytologický. Postapokalyptické romány zmiňují destrukci světa a vrhají svět na technologicky nižší úroveň. Autoři se zabývají ztrátou lidské identity, sociálních vztahů a odcizením. Všechny ztracené faktory osobnosti člověka jsou nahrazeny pocitem ohrožení a bezmoci.

Jak popisuje *Fred Botting*, „the loss of human identity and the alienation of self from both itself and the social bearings in which a sense of reality is secured are presented in the

⁵ PROCHÁZKA, Martin, QUINN, Justin. ed. *Lectures on American literature*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Karolinum., 2011, s. 281.

⁶ Tamtéž, s. 281.

⁷ BOOKER, M. Keith & THOMAS, Anne-Marie. *The Science Fiction Handbook*. John Wiley and Sons, 2009.

threatening shapes of increasingly dehumanized environments, machinic doubles and violent, psychotic fragmentation.“⁸

Antiutopie či dystopie je literární žánr, který se zabývá vědeckofantastickými prvky a svojí tematikou se velice podobá žánru postapokalyptického sci-fi. Hlavním tématem obou žánrů je rozpad společnosti a nastolení totalitní vlády. Rozdíl mezi nimi spočívá ve skutečnosti, že tematika postapokalyptického světa se zabývá spíše destrukcí světa jako takového a nastolením nové společnosti, zatímco dystopie se více zaměřuje na dehumanizaci než na konec světa.⁹ Jako příklad dokazující blízkost těchto dvou žánrů mohu zmínit své analyzované dílo *Noc Trifidů (The Night of the Triffids, 2001)* Simona Clarka, které popisuje dystopickou společnost v postapokalyptickém světě.

2 Potenciální apokalypsa - stručné vysvětlení

Pokud se zamyslíme nad tématem apokalypsy či světa po apokalypse, je určitě dobré prostudovat literární vlivy, které se v této tradici odrážejí. To znamená zabývat se díly, které poukazují na (potenciální) destrukci celého světa. V tomto ohledu se zaměřím na díla hororového a gotického žánru související s vampyrismem a vědeckým experimentem. Tato díla naznačují, že destrukci světa lze zabránit, zlem je zasažena užší skupina lidí. Boj dobra a zla se odehrává v rámci konkrétních vztahů mezi hrdiny (protagonisty) a jejich nepřáteli (antagonisty). Konkrétně se zde zabývám romány *Frankenstein (Frankenstein, 1818)* od Mary Shelleyové, *Dracula (Dracula, 1897)* od Brama Stokera a *Prokletí Salemu ('Salem's Lot, 1975)* od Stephena Kinga.

2.1 *Frankenstein (Frankenstein)* Mary Shelleyové

Román *Frankenstein (Frankenstein, 1818)* je spíše hororovým dílem s gotickými prvky než postapokalyptickým příběhem. Naznačuje obraz světa před apokalypsou, která by mohla nastat v případě, že zlo zvítězí nad dobrem. Román varuje před přílišnou ctižádostí, která může přinést neblahé následky pro celé lidstvo.

Dílo nám popisuje příběh Viktora Frankensteina, který se velice zajímal o studia přírodní filozofie. Tyto studie se zabývaly tématy, jako jsou život, smrt, rozklad, průběh života člověka od jeho narození až po jeho smrt a vytváření nového života. Frankenstein se

⁸ BOTTING, Fred. *Gothic*. London: Routledge, 2004.

⁹ Definition of "dystopia". Oxford Dictionaries. Oxford University Press. 2012.

¹⁰ Definition of "dystopia". Merriam-Webster. Merriam-Webster, Inc. 2012.

inspiroval touto tématikou a pokusil se vytvořit nový život a také se mu to podařilo. Zprvu by se mohl považovat za úspěšného, později výsledek přinese tragické následky. Zamyslíme-li se nad tématikou vytvoření nového života prostřednictvím vědy, dojdeme k závěru, že se dotýká porušení přírodních zákonů, koloběhu života a smrti.

Frankensteinovo monstrum lze považovat za symbol ztělesňující čiré zlo. Není to člověk, nenarodilo se to, bylo to vytvořeno šíleným vědcem, který prahl po vědění a tajemství nesmrtelnosti. Monstrum zabije Frankensteinova bratra a je schopno zabít i další nevinné lidi. Jedná se o trest za porušení přírodních zákonů. Jde o dehumanizaci, kdy prvotní výsledek odvážného a nepřírozeného experimentu měl podpořit dobro ve formě nového vědění, ale místo toho monstrum přináší zkázu. Aby Frankenstein mohl vraždění zastavit, je monstrem nucen vytvořit další podobnou obludnou bytost. Pokud tak neudělá, jeho monstrum začne zabíjet další nevinné lidi. To vede Frankensteina k zásadnímu rozhodnutí: pokud vytvoří nové monstrum, je velmi pravděpodobné, že vpustí do světa další zlo.

Jak již bylo zmíněno, Frankensteinovo monstrum lze chápat jako symbol ztělesňující čiré zlo. Na druhé straně by se dalo považovat za prokletý výtvar. Je pouze úspěšným/neúspěšným výsledkem jednoho šíleného vědce, který vše opustil kvůli své ctižádosti. Nakonec v šoku opustil i svůj výtvar. Monstrum nemělo žádnou možnost rozhodovat o svém životě, bylo vytvořeno proti své vůli. Nemá šanci zapadnout do společnosti a jeho „narození“ je začátkem utrpení. Dalším důležitým aspektem díla je odmítnutí společnosti, která svou bezohledností a lhostejností podporuje agresivitu a obludu tak dovede k vraždění nevinných lidí.

Příběh Frankensteina, inspirovaný dobovou oslavou lidských a technických možností, varuje před vytvářením něčeho, nad čím tvůrce ztratí kontrolu, co není schopen ovládat, a co se v konečném důsledku obrátí proti němu.

Výsledek Frankensteinova díla byl katastrofický, neboť ničivá síla výtvaru byla mnohonásobně větší než tvůrčí síla vědce, a mnohem více bylo zničeno než vytvořeno. Jako příklad lze uvést vymření Frankensteinova rodu a smrt samotného Frankensteina. Teprve až když Frankenstein přišel o své blízké, tak si dokázal uvědomit, že budoucnost ve smyslu pokračování života (ať už rodiny, konkrétní společnosti či lidstva vůbec) je podmíněna zachováním a rozvíjením konkrétních mezilidských vztahů. Jejich odmítnutí či zničení vede ke smrti.

Tato myšlenka se v různých variacích odráží i v moderní science fiction, která slovy Davida Puntera, může být charakterizována jako „remake of the Frankenstein myth“. Jejím tématem je “far greater destructiveness unleashed on the world through human scientific and technological discovery.”¹¹

2.2 *Dracula (Dracula)* Brama Stokera

Příběh *Draculy (Dracula, 1897)* se stal inspirací pro mnohá díla spjatá s vampyrismem a s motivy potenciální apokalypsy. Jak již bylo řečeno, tematika tohoto díla je převážně náboženská. Hlavním nepřítelem je zde bytost, která není živá ani mrtvá, jedná se o bytost, která byla prokleta Bohem. Nejedná se o žádnou epidemii či jinou nákazu. Je to souboj dobra proti zlu, kde dobro je zastoupeno smrtelníky využívajícími vlastní důvtip, zatímco na straně zla je „nemrtvý“, mající nadpřirozené schopnosti.

Hlavní zástupci dobra se musejí potýkat s úkazy, které jsou mimo jejich racionální vnímání. Jedná se o kontrast mezi Londýnem, představujícím vyspělé město kultury a vědy, a na druhé straně Transylvánií, jakožto doupětem zla. V této situaci hlavní protagonisté (zastupující Londýn) nedokáží pochopit záhadné jevy, které nelze racionálně vysvětlit. Jedná se o nevědomost či neschopnost uvěřit nadpřirozeným jevům. *Dracula*, jakožto bývalý smrtelník, má značnou výhodu, neboť ví, jak se normální člověk chová a zná jeho myšlení. Protagonisté dobra čelí strachu z neznámého a nejistotě, neboť jejich metoda racionálního myšlení selhala. Poté, co se dokážou přizpůsobit novým podmínkám, kterým musejí za daných okolností čelit, jsou připraveni na souboj se zlem.

Postava *Draculy* se dá charakterizovat jako hybrid mezi člověkem a nočním tvorem. Lidská část *Draculy* zosobňuje prokletí a hrůzné vzpomínky z minulosti, s touto částí jsou spojeny všechny nevýhody *Draculy*, jako například omezení jeho síly na slunci a přežívání v bednách plných hlíny. Noční tvor je znamením zkázy, věčné temnoty, konce světa. *Dracula* jakožto noční tvor vládne nadpřirozenými silami: přeměna na vlka a ovládání jiných zvířat. Jako všichni ostatní upíři, tak i *Dracula* se štítí česneku a křesťanských symbolů, například svěcené vody, kříže, či hostie. Upíra lze zabít pouze propíchnutím srdce dřevěným kolíkem a useknutím hlavy.

¹¹ PUNTER, David. *The Literature of Terror II*, London: Longman, 2003, s. 148.

Motiv zla je zde zastoupen nadpřirozenou postavou – upírem. Upír je bezbožná bytost, neznající soucit, která má za úkol zničit vše živé. Pokud by Dracula vyhrál nad dobrem, tak by nastalo období temna a civilizace by byla vyhubena či proměněna na upíry.

Motiv dobra je zastoupen hlavními hrdiny, kteří jsou ochotni bojovat proti zlu, přestože musí čelit nevyváženému boji, neboť tito protagonisté jsou obyčejní smrtelníci, zatímco upír je nadpřirozená bytost, která je mnohem silnější. Cíl hrdinů je zachránit Minu, která se stala Draculovou obětí, neboť byla vybrána jako jeho budoucí manželka. Jonathan, jakožto hlavní hrdina, prožívá jakýsi dvojitý souboj s Draculou. První souboj se týká čistě jeho a Draculy a druhý souboj je bojování za Mininu duši.

Velice zajímavou částí románu je první kontakt Jonathana s Draculou. Přestože si Jonathan všimne zvláštních úkazů, které se dějí na hradě, nepřiznává si pravdu, kterou viděl. Později se stane Draculovým vězněm a v tomto vězení není nikdo jiný, kdo by mu pomohl se z hradu dostat. Během doby, kdy je Jonathan v Transylvánii, hrabě Dracula je již v Londýně a vyhledává si svoji oběť. Jeho obětí se stává Lucy, která náhle trpí nedostatkem krve. Na první pohled se zdá, že Lucy trpí neznámou nemocí, pravda je ale jiná a bohužel se ji ostatní protagonisté dozvědí, až když se z Lucy stane upír. Úkolem Van Helsinga, Dr. Sewarda a dalších je zabít Lucy, a vysvobodit tak její duši, aby našla klidu a pokoje. Artur, jakožto její bývalý snoubenec, jí musí probodnout srdce. Tento čin lze považovat za test odhodlanosti zabít Draculu. Nejen že Artur musel zažívat těžké chvíle, když Lucy zemřela jako smrtelník, ale ještě jí musel posmrtně zabít. Tato pasáž románu nám popisuje člověka na samém prahu bezmoci a beznaděje, kdy Artur náhle přišel o svou snoubenku, a poté byl ještě nucen k násilí.

Po této tragédii se hlavní protagonisté zapřísáhnou k zastavení zla. Snaží se najít upírovo útočiště a zabít Draculu. Dracula je spojení člověka a zvířete. Je lstivý, mazaný a má předem promyšlený plán svého úniku, to vede k neúspěchu hlavních protagonistů, kteří následně musí Draculu pronásledovat až do Transylvánie. Autor zde popisuje, jak velice obtížné je bojovat s nadpřirozenou bytostí, která je spojena se zlem. Jedná se o dlouhé pronásledování, kdy se hrdinové snaží zabít Draculu, ještě než se dostane do svého hradu. Zatímco hlavní protagonisté začínají být unavení, Dracula je stále vytrvalejší a dokáže se vyhnout všem nástrahám, které jsou na něj naličeny. Vše nakonec vyústí v konečný souboj dobra proti zlu před Draculovým hradem, kde je zlo poraženo a svět zachráněn před pohromou.

Zamyslíme-li se nad nebezpečím, které představoval Dracula, musíme říci, že by se jednalo pouze o potenciální apokalypsu, neboť počet obětí, které usmrtil, není tak drastický, aby se mohlo jednat o vyhnutí celé lidské rasy. Samozřejmě to by mohlo nastat, pokud by Dracula zvítězil nad všemi představiteli dobra. V postapokalyptických románech pohroma týkající se vyhnutí lidstva probíhá celosvětově, ovlivňuje celé státy a města, zatímco v *Draculovi* děj zahrnuje úzkou skupinu postav a ostatní lidé nejsou schopni zlo ani vnímat.

2.3 Prokletí Salemu ('Salem's Lot) Stephen Kinga

Román *Prokletí Salemu* (*Salem's Lot*, 1975) vypráví o malé obci, jež je náhle zasažena útoky upírů, které zapříčiní zničení celé komunity. Pokud by hlavní protagonisté včas nezareagovali, mohly by se tyto útoky rozšířit dál, a způsobit tak katastrofu ohromných rozměrů. Román obsahuje spíše gotické prvky a jedná se pouze o potenciální hrozbu zničení světa.

Autor popisuje, jak hlavní hrdina Ben Mears se po mnoha letech vrací do Salemu a snaží se vyrovnat s traumatem, které utrpěl během svých dětských let. Kromě něho přijíždí do Salemu i Straker (Barlow's human thrall), který má za úkol vyvolat svého mistra. Během krátké chvíle začínají lidé umírat na nemoc, kterou vyvolává nedostatek červených krvinek. Nikoho z obyvatel ani nenapadne, že by příčinou nemoci byl útok upíra, neboť v jeho existenci nikdo nevěří. Na příběhu vidíme, jak jsou tyto tajemné bytosti mocné: nejenom že vlastní nadpřirozené schopnosti, které jsou pro smrtelníka nemyslitelné, ale už jen samotná představa, že v ně nikdo nevěří, jim umožňuje páchat zlo bez povšimnutí.

Upír je zde popisován jako mystická bytost, která má zvířecí chování podobné šelmě. Kromě nadpřirozené síly se upír vyznačuje výjimečnou fyzickou krásou. Jeho vzhled je dokonce mnohem přitažlivější než vzhled smrtelníků (dokonalost získává smrtí), čímž se jeho moc nad obyčejnými lidmi dále zvětšuje. Pokud ale pomineme jejich krásu, jsou upíři popisováni jako nemyslicí páchnoucí služebníci svého mistra Barlowa. Nevýhodou upíra je, že musí být pozván do soukromí, aby na své oběti mohl zaútočit.

Hlavní protagonisté čelí strachu z neznámého. Autor naznačuje záhadnost jevu, který představuje hrozbu konce světa. Hlavní hrdiny neustále provází strach ze zla v jejich okolí, neodbytný pocit, že se k nim přibližuje něco nadpřirozeného a mystického. Strach je zcela ochromuje, autor zde naznačuje hrůzy převyšující lidské chápání.

Lidé jsou omezeni časem, neboť každou noc se zvyšují zástupy nemrtvých. Podobně jako v *Draculovi* (*Dracula*, 1897) Brama Stokera jsou hlavní protagonisté nuceni bojovat se zlem za pomoci křesťanských symbolů (svěcená voda, hostie, kříž). Autor zmiňuje, že dané symboly nemají účinek, pokud v ně nikdo nevěří. Zdá se, že nejdůležitější zbraní proti zlu je víra.

Potenciální počátek apokalypsy je zde popisován jako pomalá přeměna lidí na upíry a jejich odmítání zbylých přeživších obyvatel. Hlavní antagonista Barlow byl povolán k nastolení věčné temnoty prostřednictvím satanského rituálu (obětování dítěte). Představuje dávné zlo, které existovalo již v době počátku křesťanství.

V závěru románu hrdinové Ben a Mark zabíjejí Barlowa a dozvídáme se, že tělo upíra je mrtvé, ale jeho duše by mohla žít dál. Příběh nás přivádí k názoru, že zlo nemusí být definitivně poraženo a může se znovu ukázat v jiné podobě a nastolit věčnou temnotu. Během Barlowovy smrti dochází k úplné přeměně městečka na „nemrtvé“. Hlavní protagonisté se ho rozhodnou zničit vypálením, a ukončit tak existenci upírů.

Srovnáme-li tento román s *Draculou* (*Dracula*, 1897) Brama Stokera, pokud jde o tematiku potenciální hrozby, tak samotný hrabě Dracula nezpůsobil tolik škody jako Barlow v *Prokletí Salemu* (*Salem's Lot*, 1975) Stephena Kinga. Dracula ohrozil velice malou skupinu lidí, zatímco Barlow dokázal s pomocí svých služebníků zničit celé město. *Dracula* je v souladu s viktoriánským řádem světa, což znamená, že lidé nacházejí pomoc a jistotu v náboženství a v morálních hodnotách. Zlo si vybírá všechny, kteří tyto hodnoty porušují, je to určitý trest za jejich hříchy. Zlo je propojeno s protagonistou, který zhřešil.

Jako příklad lze uvést postavu Lucy, která porušuje morální řád, když touží po obdivu pro svůj fyzický vzhled (marnivost). Stává se tak první obětí Draculy.

V *Prokletí Salemu* se obětí může stát kdokoli, zlo neničí jen ty, kdo porušili morální řád. Hlavní antagonista si oběti vybírá náhodně. Napadená osoba nemusí být nijak spojena (příbuzensky) s dotyčným představitelem zla. Racionální obyvatelé Salemu jsou tak paradoxně vystaveni intenzivnějším pocitu bezmoci a nejistoty než v románu *Dracula*.

Nadpřirozené zlo v *Draculovi* je ohraničeno napadením úzké skupiny lidí. Naproti tomu v *Prokletí Salemu* je zlo bez hranic a pocit hrůzy v průběhu příběhu graduje. Nikdo si nemůže být jistý, že unikne ohrožení. Jde o hrozbu, která je ve svém důsledku mnohem destruktivnější než zlo v díle od Brama Stokera.

3 *Já, Legenda (I Am Legend)* Richarda Mathesona

Román *Já, Legenda (I Am Legend)*, 1954) nám popisuje svět, jenž byl zasažen neznámou nákazou, která zapříčinila vymření většiny obyvatel na Zemi. Dále vypráví o životě jednoho přeživšího obyvatele Inglewoodu, který žije ve svém zabarikádovaném domě a přežívá v něm už tři roky. Nákaza, která postihla celou lidskou populaci, svého hostitele nejen zabije, ale poté ho navíc promění v upíra. Pouze hlavní postava je čirou náhodou imunní na epidemii, která byla nejspíše způsobena biologickou válkou a díky komárům a mouchám byla rozseta mezi obyvatele.

Mathesonovo dílo nás seznamuje s Robertem Nevillem a jeho životem v prázdném městě. Svůj dům nazývá hrobkou, neboť když nastane noc, mnoho upírů se sejde před jeho domem a čekají, až vyjde ven, aby se mohli napít jeho krve. Neville musí každou noc přečkávat jejich útoky na dům či jejich vábení. Kromě toho, že musí bojovat s upíry, čelí ještě dalšímu nepříteli, který je mnohem silnější. Je to samota.

Hrdinovo žití mimo dům je omezeno pouze na několik hodin a občas se stává, že oblačnost ztíží situaci, neboť Neville nemůže správně usoudit, kdy se blíží noc. Den a noc jsou dva protiklady, tak jako během dne je město pusté, tak v noci je plné upírů. Přes den si opravuje svůj dům, hledá potraviny a prohledává domy, kde by se mohli skrývat upíři. Než ale začne upíry lovit, musí nejdříve zjistit pár informací, jak je zabít, jaká zbraň je proti nim nejsilnější. Tyto informace získává z knihy *Dracula (Dracula)* od Brama Stokera. Bohužel tito upíři jsou jiní, zde se nejedná o náboženský kontext, ale o epidemii, která nebyla vytvořena Satanem, ale člověkem. Tím pádem je třeba použít i jiné zbraně. Kříž nemá příliš valný účinek, později hrdina zjistí, že dřevěný kolík nemusí zabodávat do srdce, neboť rána způsobující vniknutí kyslíku do upírova těla změní bakterii na parazita a zcela rozloží upírovo tělo. Česnek upíry odpuzuje, ale pokud se vstříkne v kapalné formě do jejich těl, tak se nic nestane. Upír napadený epidemií je odlišný i svým chováním. Rozhodně se nejedná o vylepšenou lidskou bytost, tento upír spíše připomíná zvíře. Vyje, vydává různé zvuky, ale nemá nadpřirozené schopnosti, nemusí se proměnit v netopýra, vlka či jiné zvíře. Tito upíři jsou navíc schopni zabíjet se navzájem (druh kanibalismu), na rozdíl od Stokerových upírů.

Před příchodem apokalypsy se lidé obracejí k náboženské víře. Vytvářejí se kulty uctívající Boha, neboť lidé touží smýt ze sebe hříchy a být spaseni. Všichni tito uctívači si myslí, že sám Bůh na ně seslal tuto hroznou pohromu. Pravda je ale jiná, danou pohromu na sebe seslali sami lidé a svěřovat náhle svůj osud do rukou Božích je spíše zoufalstvím, než

rozumným myšlením, které by se pokoušelo zabránit epidemii či se před ní skrýt a zkusit přežít za každou cenu. Zamyslíme-li se na danou problematiku, můžeme si klást otázku typu, zda by i nevěřící člověk jednal v dané situaci stejně, nebo jestli by se pokusil uvažovat logicky a udělat vše potřebné k přežití v postapokalyptickém světě. Jakékoli zvíře na světě, vedené pudem sebezáchovy, by se nezachovalo jako dotyčné skupiny, které se v podstatě rozhodly vzdát se svého života. Největším paradoxem je, že lidé, kteří se snaží očistit od hříchů a dostat se do nebe, zároveň urychlují destrukci společnosti, neboť jsou to právě oni, kdo vytvářejí společnost.

Během života v postapokalyptickém světě se změní priority člověka, ale i celkový řád. Rozhodně zde neexistuje žádná demokracie, začíná vláda silnějšího, jde o jakousi adaptabilitu. Co se týče priorit, tak v tomto díle je to čas, konkrétně je třeba zmínit motiv hodinek. Autor popisuje situaci, kdy Nevillovi přestaly fungovat hodinky, a rázem ztratil pojem o čase. Když se vracel ze své projížďky domů, zjistil, že před jeho domem jsou už připraveni upíři. Motiv hodinek zde ukazuje, jak důležitý je čas v postapokalyptickém světě, neboť je jakýmsi znázorněním lidské existence.

Svět po katastrofě dokáže změnit lidský pohled na svět a na jeho fungování. Jako příklad lze zmínit Nevillovo každodenní pití whisky, vzpomínky na minulost a propadání depresím. Člověk v extrémní situaci začíná pochybovat o smyslu života, v nejkrajnějších mezích může uvažovat i o sebevraždě. Pouze smysluplná práce, jako je studování lidské krve, dokáže Nevilla odvést od hrůzných myšlenek.

Později se dovídáme o rozdělení obyvatel na dva druhy upírů, jedni jsou živí a druzí mrtví upíři, kteří již dokázali ošálit smrt. Jak již bylo řečeno, tyto upíři vznikli na základě určité epidemie a neexistuje žádný hlavní upír, který by přeměnil zbytek populace na upíry. Záhadou zůstává, proč je hlavní hrdina na nákazu imunní.

Přestože se člověk dokáže adaptovat na nový svět, sehnat si potravu, úkryt, zbraně, vše potřebné k přežití, tak i za daných okolností musí neustále soupeřit s osamělostí. V mnoha apokalyptických nebo postapokalyptických příbězích lze najít domácího mazlíčka na úrovni člověka. Lidé udělají cokoli na světě, jen aby se mohli vyhnout pocitu osamění, a jsou schopni riskovat svůj život za svého domácího mazlíčka, který by ještě v normálním světě byl považován pouze za toulavé zvíře.

Jako příklad lze uvést pasáž, kdy Neville potká zatoulaného psa, který se vzápětí stává jeho společníkem a též psychickou podporou k udržení si zdravého rozumu. Podobnou situaci hrdina zažije i s cizí osobou: Neville potká zcela neznámou ženu a za každou cenu touží se s ní seznámit, přestože se může dostat do nebezpečí. Poté, co se s Ruth seznámí a ukazuje jí svůj opevněný dům, nabízí jí, že prozkoumá její krevní vzorky. Ruth neustále odmítá a vyhrožuje Nevillovi, že odejde. Toto je krásná ukázka toho, co jsou schopni lidé udělat, pokud se cítí osaměle. Díky svým ústupkům, aby mohli udržet kontakt s jinou osobou, si neuvědomují, že na ně může číhat nebezpečí, mohou být podvedeni či zabiti. V této fázi románu Neville už není považován za hlavního protagonistu, tak jako tomu bylo na začátku románu, kdy zastupoval dobro, poslední naději na nový život, bojovníka se zlem. Neville teď představuje někoho, kdo může zničit zlo, ale neuvědomuje si nově danou situaci, takže jeho boj spíše urychluje konec jeho existence.

V závěru se dovídáme, že původní upíři, kteří se podobali spíše zvířatům, zmutovali natolik, že ztratili své nevýhody, jako je alergie na sluneční svit, a spíše se podobají lidem. Začínají vytvářet vlastní komunitu zmutovaných upírů a jejich největším nepřitelem je Neville, kterého považují za zločince a vraha, přestože Neville je ve svých očích osoba, která je pověřená chodit od domu k domu a „očisťovat“ všechny upíry a ukončovat jejich trápení. Nastává paradox, kdy hlavní protagonistu je zároveň antagonistou. Neville už není v majoritní skupině, je jediný člověk na zemi, je příslušníkem staré rasy. Jakmile Neville zemře, tak lidská rasa se stane pouhou minulostí, proto je Neville nazván legendou. V tomto díle se Nevillova smrt nedá považovat za hrdinskou, hlavní postava se neobětuje kvůli vyšším cílům. Jedná se o smutný konec, kdy skončí jakákoliv naděje na znovuvytvoření lidské populace. Osobně si myslím, že tato beletrie nejlépe vystihuje postapokalyptický svět se všemi jeho nevýhodami, které nabízí, a ukazuje nám život v totálním zoufalství, kdy bychom mohli též říct, že Nevillova smrt mohla být i jeho vysvobozením. Zamysleme-li se nad možností, že jsme opravdu jediní přeživší na světě, tak můžeme zcela ztratit smysl života. Víme, že žádné obrození světa nenastane.

Já, Legenda (I Am Legend) rozhodně není černobílý román, který by odděleně znázorňoval dobro a zlo. V tomto díle je dobro a zlo velice úzce propojeno a ukazuje nám, jak se během krátké doby dobré skutky mohou stát špatnými. Zvláště se jedná o kritiku některých náboženských postojů, které mohou vést k pasivnímu přijímání skutečnosti, či přímo zla.

4 *Den Trifidů (The Day of the Triffids)* Johna Wyndhama

Román *Den Trifidů (The Day of the Triffids)*, 1951) je svým obsahem originální a popisuje nám průběh apokalypsy v Londýně a následně i postapokalyptický svět. Originálním obsahem je myšleno, že svět nebyl zničen na základě určité nemoci či atomovými válkami. Jedná se o čistou náhodu, která způsobila rozklad společnosti. Děj se odehrává v Londýně, kdy se jednoho dne na obloze objeví zářivé meteory a miliony lidí je sledují. Nikoho nenapadne, jaké to může mít pozdější následky. Hlavní příčinou vzniku apokalypsy jsou právě tyto meteory, jejichž záření způsobí oslepení milionů lidí na světě a pouze pár jedinců, kteří neměli možnost meteory sledovat, předešli trvalému oslepení. Hlavní postava Bill Masen se probouzí v nemocnici po úraze očí, které má zavázané obinadlem. Díky této nehodě nemohl úkaz vidět, a oslepení tak předešel.

Den Trifidů upozorňuje, že svět se může změnit během jednoho dne. Jako příklad lze zmínit kontrast Londýna ještě před apokalypsou a po apokalypse, kdy Londýn připomíná strašidelné místo, kde je slyšet pouze šustění novin a různé skřeky a výkřiky lidí volající o pomoc, jinak je naprosté ticho. Hlavní hrdina prožívá strach z neznámého, neboť neví, co se kolem něho děje. Dovídáme se, jak je zrak velice důležitým smyslem. Výhodou hlavního hrdiny oproti ostatním lidem je skutečnost, že on byl pouze dočasně oslepen, ale měl možnost se vžít do situace slepých lidí. Jakmile si hlavní hrdina sundá obvaz z očí, tak zjišťuje, jak se svět během krátké chvíle změnil. Poté chce opustit nemocnici, která je úplně vylidněná, a první, na koho narazí, je mrtvola doktora. Teď záleží, jak se dotyčný jedinec dokáže adaptovat na nové prostředí. Mnoho slepých lidí spáchalo sebevraždu, neboť se nedokázali vyrovnat s danou situací. V této fázi je vidět, jak jsou lidé bezmocní, nedokáží si obstarat ani jídlo, jen se plahočí ulicemi a marně se pokoušejí dostat do obchodu s jídlem. Pokud něco najdou, tak si ani nejsou jistí, zda například daná konzerva obsahuje jídlo, nebo barvu na malování.

Ač bychom si mohli myslet, že vidomí lidé se stávají pány světa, tak to úplně není pravda, neboť je lze snadno oklamat. Tím myslím, že vidomí lidé se snaží z dobré vůle pomáhat nevidomým, jenže jakmile nevidomí lidé zjistí, že poblíž nich se nachází vidomý člověk, okamžitě si ho k sobě připoutají a stane se jejich doživotním průvodcem. Nesmíme zapomenout, že v této situaci jsou nevidomí majoritou, a tím pádem i dočasnými vůdci světa, než zemřou hlady či z jiného důvodu. Přestože nevidomí jsou majoritou světa a mohou představovat určitou hrozbu, která by mohla postihnout všechny vidomé lidi, tak tomu není úplně tak, neboť hlavním nepřítelem lidstva se stává trifid.

Původní využití trifida je čistě zemědělské. Tento druh rostliny se využíval k výrobě oleje a pěstování jídla. Jeho vznik a původ na planetě Zemi je neznámý, pouze existují různé neověřené teorie. Poslední stádium trifida dosahuje dvou až čtyř metrů a tento druh je smrtelně jedovatý.

Ačkoliv je trifid pouhou rostlinou, která v zavřené ohradě vypadá neškodně, dokáže využít situace, kdy obyvatelstvo osleplo, a dostane se na svobodu. Ve volném prostranství se trifid dokáže adaptovat a stává se z něho predátor, který číhá na svojí kořist. Tento nový nepřítel se vůbec neliší od zvířat. Dokáže slyšet, živí se mršinami a je obtížné ho zničit. Je to paradox, když původní účel rostliny měl být ku prospěchu lidí, zatímco po katastrofě se stává velice nebezpečným nepřítelem, který dokáže usmrtit kohokoli.

Přes den se město podobá spíše hřbitovu, ale nejhorší zkouškou pro hlavního protagonistu je noc, kdy musí čelit strachu z neznáma a poslouchat strašlivé zvuky, které vydávají nevidomí lidé. Svět, který byl bezpečný, ať už byla noc či den, se rázem stal džunglí, kde přežijí pouze ti nejsilnější.

Hlavní cíle v postapokalyptickém světě jsou vždy stejné: sehnat jídlo, zbraně, léky a další přeživší. Jelikož apokalypsa zničila systém, na kterém stát či svět fungoval, tak není problém si zmíněné důležité věci obstarat. Za jedinou nevýhodu by se dalo považovat morální dilema, jestli se může v daném případě rabovat. To je samozřejmě spojeno s adaptabilitou na nový svět, kdy člověk musí uvažovat racionálně a změnit svůj postoj, aby mohl co nejdéle přežít. Zde nastává morální problém, že se člověk až příliš přizpůsobí nové skutečnosti a popře jakýkoliv řád, který v minulé době fungoval. Takový člověk se poté stává nebezpečným vůči ostatním lidem, kteří chtějí vytvořit novou komunitu, nový svět, ve kterém by opět platila stará pravidla.

Během doby, kdy se hlavní hrdina setká se skupinami lidí, kteří chtějí žít nový život, zjišťuje, že lidé nemají vůbec problém vytvářet nové skupiny s radikálními pravidly, jako je například komunistický režim, feudální systém či silně křesťanské „sekty“. Skoro to vypadá, jako kdyby si náhle lidé mohli vyplnit své tajné sny, které v demokratické společnosti nemohly být uskutečněny. To vede k rozdělování přeživší populace, k novým válkám mezi skupinami. Místo toho, aby se znovu vytvořila stará civilizace, která fungovala, se vytvářejí početně omezené skupiny s rozdílnými názory: mimo jiné menší počet lidí se lépe uживí.

Osobně si myslím, že daná situace je velice zapeklitá: Existuje-li osamocený jedinec, který hledá skupinu přeživších, musí čelit faktu, že jen určité skupiny ho přijmou na základě jeho názorů. I pokud ale bude splňovat požadavky, může se stát, že ho daná skupina nepřijme z důvodu přílišného počtu členů. Dále je třeba zmínit, že na základě nepříznivých aspektů, jako jsou například špatná hygiena, nedostačující zásobování potravinami nebo nepříznivé počasí, dochází ke vzniku nemocí, které jsou schopny nově vytvořené skupiny zničit. Zamyslíme-li se nad touto problematikou, tak zjišťujeme, že vytvoření nové skupiny přeživších neznamena automaticky pokračování lidské civilizace.

Vzhledem ke skutečnosti, že město se jeví jako velice nebezpečné místo plné trifidů, slepých lidí nebo různých agresivních gangů, se hlavní hrdina spolu s Josellou (žena, kterou Bill Masen potkal v Londýně, když vypukla apokalypsa) snaží dostat na venkov a najít nějakou vesnici či alespoň opuštěný dům, kde by mohli žít.

Kromě popisu nově vzniklých společností se též můžeme dovědět bližší informace o obyvatelstvu: například lidé, kteří byli slepí ještě před strašnou katastrofou, se dokážou lépe pohybovat ve světě než ti, kdo oslepli teprve nedávno. Tito lidé mají jistou výhodu a dostávají novou šanci na lepší život. Stávají se důležitějšími osobami, než byli před apokalypsou. Dále nesmíme zapomenout, že tato apokalypsa byla způsobena přírodním jevem, tím pádem obyvatelstvo má větší šanci na obnovení civilizace. Nově narozené děti nebudou slepé a budou se moci přizpůsobit nově vzniklému světu. Srovnáme-li to s jinou možnou pohromou, jako je například vyhubení lidstva atomovými válkami, nebo velice nakažlivou nemocí, tak můžeme zjistit, že v daném případě budoucím generacím nehrozí žádná hrozba postihující jejich geny.

Dítě v postapokalyptickém světě hraje velice významnou roli. Ztělesňuje pocit jistoty, myšlenku pokračování života. Dítě bude mít úplně jiný pohled na svět, než dospělí lidé, kteří prožili změnu. Pro děti daný svět neznamena zkázu, neboť ani nebyly schopny poznat předešlý lepší svět.

Po několika letech se hlavní hrdinové žijící na venkově dostávají do situace, kdy všechny jejich zásoby jídla došly a musí najít další skupinu lidí, ke které by se mohli přidat. Kromě toho si pokládají otázky, zda existuje nějaká naděje, jestli jim Američané přijdou na pomoc a zda má vůbec smysl se snažit udržet naživu. Podle mého názoru se člověk dokáže udržet dlouhou dobu naživu v případě, že má v co věřit. Proto si myslím, že lidé v těchto

situacích by měli co nejrychleji vytvořit funkční společnost, aby se nedostali do situace, kdy se jejich naděje vytratí a oni začínají ztrácet i smysl života.

Nesmíme též zapomínat, že uběhlé roky nezmění jen pohled na život, ale také civilizaci kolem nás. Román nám popisuje obraz Londýna, který se během let měnil. Vzhled Londýna by se dal rozdělit do tří fází. První fáze je Londýn před apokalypsou znázorňující fungování společnosti, žití v harmonii. Druhá fáze je Londýn, který byl zasažen pohromou a v celém městě nastal chaos, jedná se o destrukci společnosti a nastolení práva silnějšího. Poslední fází je Londýn po několika letech: vylidněné, zarostlé město, které se podobá džungli. V této fázi už žádné právo není potřeba.

Pokud bych se měl zamyslet nad hlavním tématem tohoto románu, tak by to byla problematika společenských vztahů. Román se zaměřuje na aktuální témata, jako jsou například útek z velkých měst na venkov a vytváření nebo hledání nové společnosti. Hlavní hrdinové nebojují se zlem, které by bylo způsobeno náboženskými motivy (fanatismem), nebo zhoubnou epidemií. Hlavním nepřítelem je samotný svět a jeho fungování, nemožnost začlenit se do společnosti ostatních. Trifid a nepřátelský gang představují pouze malou hrozbu, srovnáme-li to s tragickými následky vyloučení ze společnosti.

5 Noc Trifidů (*The Night of the Triffids*) Simona Clarka

Noc Trifidů (*The Night of the Triffids*, 2001) je pokračováním slavného románu *Den Trifidů*. Děj se odehrává třicet let (dvacet pět let od konce předešlého dílu) od začátku apokalypsy na britském ostrově Wight. Z nevysvětlitelných důvodů se svět ocitl v úplné tmě. Slunce bylo zahaleno za mraky a je pouze vidět jako červená záře vyhaslého uhlíku. Samotný protagonista David (syn hlavního protagonisty v díle *Den Trifidů*) si myslí, že náhle oslepl. Tato událost poukazuje na protagonistův strach ze tmy a též na paradox, že i vidomí lidé jsou na stejné úrovni jako nevidomí. Román popisuje tuto událost jakožto podobenství s náboženstvím – příchod nové apokalypsy. Pravda je taková, že zahalení slunce nemá žádný důležitý význam v románu a jedná se pouze o nahodilou událost.

Svět se během dvaceti pěti let rapidně změnil, dochází k částečnému rozvoji a přibývá populace. Na ostrově Wight byly zřízeny domy matek, jejichž podstatou je funkce jakési školky. Nevidomé ženy zde rodí děti a všechny matky jsou matkami všech dětí. Dále se společnost zabývá otázkou rozvoje svého ostrova. Hlavním problémem je, že společnost

neustále recykluje, ale nevyrábí žádné nové věci, což může vést k úpadku celého ostrova a nastolení doby temna.

David havaruje se svým letadlem poté, co zkoumal oblohu a snažil se zjistit, co se stalo se sluncem. Ocitá se na opuštěném ostrově (poblíž svého domovského ostrova) plném trifidů a stráví zde deset dnů, během nichž se musí postarat o zprovoznění svého letadla. Během tohoto pobytu hlavní protagonista zahlédne dívku, která neumí mluvit a její chování připomíná člověka, který nikdy ve svém životě nežil v civilizaci. Navíc je imunní proti trifidímu jedu, a stává se tak prvním známým člověkem, který je obdařen značnou výhodou oproti ostatním. Jedná se o ukázkou člověka žijícího v divočině a schopného přizpůsobit se vnějším podmínkám.

Po seznámení Davida s Christinou se na ostrov dostane americká loď. Na lodi se oba setkávají s posádkou, jejímž cílem je nacházet další přeživší skupiny v Evropě a Africe a popřípadě s nimi utvořit obchodní vztah. Dovídáme se, že ne všechny společnosti chtějí navazovat kontakt s cizími lidmi a jsou schopny si bránit své území. Z neznámého důvodu loď pluje do Spojených států místo na ostrov Wight. David se dostává do Spojených států, respektive do New Yorku, a je ohromen jejich rozvojem. Lidé žijí životy, které žili před apokalypsou. Nejsou vidět žádné známky připomínající apokalypsu, která způsobila rozklad předešlé společnosti. Zde je vidět rozdíl mezi britskou společností, žijící na ostrově a snažící se o znovuvytvoření společnosti před apokalypsou, a společností americkou. Newyorská společnost umožňuje lidem sledovat televizní pořady, chodit do barů, využívat elektřinu a prožívat bezstarostný život. Zatímco lidé v New Yorku vlastní tyto vymoženosti a zdají se tím být i vyspělejší, tak Britové byli schopni vytvořit nové pohonné palivo z trifidů, které dokázalo nahradit ropu. New York využívá pouze palivo ze dřeva, které je neefektivní.

Během pobytu ve Spojených státech se David dovídá, že způsob vlády v New Yorku je Tetrarchie, a též je zasvěcen do generálových (vůdce společnosti) plánů. Generálův plán je zničit trifidy za pomoci „výroby“ nových lidí. Rození dětí se stane průmyslem a prostřednictvím vědy každá matka může mít trojčata až čtyřčata. Další prvek, který je rozdílný oproti Británii, je fakt, že daná společnost rasově segreguje obyvatelstvo; též i na vidomé a nevidomé. Ač by se mohlo zdát, že New York prožívá éru znovuzrození a poklidného života, tak tomu není úplně tak, protože zde hrozí nebezpečí totalitního režimu.

David je zajat Quintlingovými lidmi a převezen do jejich tábora. V táboře se David dovídá, že generál Fielding je diktátor a je spíše znám pod jménem Torrence (postava z díla

Den Trifidů). Na jedné straně stojí Quintlingova frakce (Sam Dymes je vůdce daného tábora, kde se děj odehrává), která je humánní a její lidé musí žít jako psanci v lesích na Floridě. Na druhé straně je Torrence, tyran, fanatik a diktátor New Yorku, jehož cílem je získat absolutní moc nejen ve Spojených státech, ale i na jiných místech ve světě.

Později se David doví, že je důležitou součástí plánu invaze na ostrov Wight a že Christina je důležitým článkem pro vytvoření nové populace s imunitou proti trifidímu jedu. Kromě toho Torrence vytváří pracovní tábory, kde nevidomí, rasově či názorově odlišní musí neustále pracovat, jinak budou okamžitě zabiti. Vše, co lze vidět v New Yorku jako skvělé, je pouze kamufláž zastírající hroznou skutečnost. V táboře Lesáků (Lesáci - Forresters je označení pro Quintlingovy lidi) se David dovídá o evoluci trifidů a jejich nových vodních druhů. Trifidé prokázali, že se dokáží shromažďovat za pomoci jistých zvukových vibrací a zaútočit na lidská obydlí ve formacích, což dělá z trifidů větší hrozbu než při začátku apokalypsy.

Velice důležitým prvkem románu jsou indiáni žijící poblíž Lesáků, kteří vytvářejí protipól vyspělých civilizací. Indiáni žijí v harmonii s trifidy, neboť jsou imunní vůči jejich jedu. Před apokalypsou indiáni trpěli depresemi, ztratili chuť žít, neboť jim bílí muži vnutili jinou víru. Při příchodu apokalypsy se indiáni schovali do jeskyní, a vyhnuli se tak oslepnutí. Zároveň apokalypsa způsobila, že indiáni začali věřit v nové bohy a dostali chuť do života. Myslím si, že toto je velice zajímavý příklad, jak vyspělé civilizace dokážou být zničeny neočekávanou událostí. Těž zde vidíme paradox rychlého vývoje civilizace i jejího rychlého rozpadu. Naproti tomu jsou indiáni, kteří žijí v souladu s přírodou a dokáží se adaptovat na jakoukoli změnu chodu života na planetě. Pro bílé lidi se apokalypsa stala zkázou, zatímco pro indiány byla apokalypsa novou nadějí na lepší život.

Ke konci románu Lesáci zaútočí na New York ovládaný Torrencem a chtějí zabránit vytvoření masové populace imunní na trifidí jed. Během útoku se obě strany střetávají s dvaceti metrovými trifidy, kteří prorazili plot, a ukázali tak svoji sílu a též i samotnou evoluci trifida během posledních třiceti let. Útok trifidů způsobil, že všichni místní obyvatelé se museli ukrýt v táborech nucených prací, a zjistili tak šokující pravdu o Torrencově diktatuře. Toto poznání o pracovních táborech otevřelo lidem oči a všichni obyvatelé New Yorku se sjednotili a diktátora svrhli.

Mám-li se zamyslet nad pointou celého románu, tak mě napadá, že největší hrozbou pro celé lidstvo je ono samo, a srovnám-li tento román se *Dnem Trifidů*, tak v předešlém díle

existovaly různé společnosti, které by se daly považovat za určitou hrozbu pro zbylé obyvatelstvo. Jelikož však dané společnosti byly utvořeny těsně po apokalypse, nebyly tak veliké a početné, aby mohly ovládnout celou planetu.

Noc Trifidů ukazuje pokrok civilizací po dvaceti pěti letech. Nyní se dané civilizace mohou pokusit o drastický krok, jako je například ovládnutí světa. Román zobrazuje diktaturu společnosti, která před místním obyvatelstvem zakrývá hroznou pravdu. Dále je zde ukázka síly sjednocení lidí pod tyranem a též je zde naznačena potenciální hrozba vzniku dalších válek, které by mohly ohrozit lidskou existenci. V tomto díle je trifid větší hrozbou než v díle předešlém, a to díky evoluci (vodní druh, dvaceti metrový trifid). Trifidé znovu prokazují svoji inteligenci a schopnost takticky zaútočit na přeživší lidi.

6 Pošťák (*The Postman*) Davida Brina

Příběh *Pošťáka* (*The Postman*, 1985) se odehrává ve Spojených státech amerických, dovidáme se o světě zasaženém světovou válkou mezi východem a západem. Jedná se o určitou podobnost se studenou válkou, neboť i zde západ vyhrál. Hlavní postavou je Gordon, který se snaží přežít v tomto nehostinném světě a cestuje přes celé Spojené státy. Živí se jako herec a hraje Shakespearovy hry.

Po skončení války se Spojené státy rozdělily na sever a jih, opět se jedná o historickou podobnost, v tomto případě Brinův román naráží na občanskou válku severu proti jihu. Jih představuje vládu silnějšího, militantní společnost založenou na loajalitě, která může být testována dokonce i zabitím člověka. Nazývají se Holnisté a jsou organizovanou skupinou (určitá nová ideologie). V tomto románu zastupují zlo. Naproti tomu sever znázorňuje společnost založenou na vědění a výzkumu. V této společnosti nezáleží ve velké míře na loajalitě či síle, jedná se o svobodnou společnost. Mezi severem a jihem je zbylá populace lidí, která si buď vytvořila malou feudální skupinu, nebo přežívají jako jedinci (bandité a samotáři).

Po válce se svět proměnil v džungli. Román popisuje zarostlé město, zřícené budovy, opuštěné ulice. Autor přirovnává postapokalyptický svět k „poholokaustu“. Dále zmiňuje existenci kanibalismu. Náboje se staly cenným materiálem a v románu je dokonce popisovaná situace, kdy Gordon byl okraden bandity a rozmýšlel se, zda se vyplatí je zastřelit. Tato pasáž nás upozorňuje na Gordonovu zapeklitou situaci, která nám ukazuje, že zbraň se musí použít

jen v situacích ohrožujících život. Jedná se beznadějnou situaci, kde si hlavní postava nemůže ubránit vlastní věci.

Gordon čirou náhodou nalezne mrtvolu pošťáka a vezme mu jeho uniformu. Díky této uniformě se mu rapidně zvýší společenská prestiž. Symbol pošťáka je v tomto románu nejdůležitějším prvkem. Znázorňuje dobro, které souvisí se sjednocením Spojených států amerických, jedná se o úctu k pošťákovi, která je až náboženská a představuje novou naději. Jelikož pošťák byl úřední osobou, tak je považován za člověka, který vrátí do světa staré dobré ideje, které v předešlé společnosti před válkou fungovaly.

Jeden z nejdůležitějších aspektů tohoto románu je samotný protagonista, který je zprvu pouhým tulákem, snažícím se přežít v postapokalyptickém světě. Neustále cestuje po Spojených státech, snaží se vydělat na jídlo divadelním hraním. Musí se přizpůsobit novému životu, který je velice nebezpečný, neboť po Spojených státech se potuluje mnoho banditů nebo Holnistů. Poté, co se Gordon vydává za pošťáka, získává všechny výhody, které jsou spjaty s daným povoláním. V každém svobodném městě je vítán a je mu projevována úcta. Jak bylo zmíněno výše, román zde poukazuje na poslední naději na obnovu starého funkčního systému. V této chvíli se hlavní protagonista dostává do situace, kdy se od něj očekává, že přinese svobodnému lidu dobré zprávy, které by se týkaly vzniku nových Spojených států.

Jedná se o paradox, kdy hlavní postava žila osamělý život, a mohlo by se říct, že danému protagonistovi to vyhovovalo. Náhle se stává velice zodpovědnou osobou, která má na starosti „blahobyť“ lidí. To se samozřejmě Gordonovi vůbec nelíbí a snaží se zodpovědnost přesunout na někoho/něco jiného. Srovnáme-li tuto situaci se světem před apokalypsou, tak je velmi pravděpodobné, že v dřívějším světě by se hlavní protagonista nemusel do takové míry sžít s daným povoláním, neboť každý obyvatel by jeho profesi bral jako každodenní, všední samozřejmost.

Ve chvíli, kdy se Gordon dovídá o jistém počítači Cyclops na severu, který má zachránit svět a vrátit ho do původního stavu, je velice šťasten, že jeho břímě zodpovědnosti může být přeneseno na jiný cíl a on si bude moci žít svůj spokojený, bezstarostný život. Toto je důkaz, jak jsou lidé schopni vnášet naděje do věcí, které v životě neviděli; jsou například schopni uctívat počítač. Samotná hlavní postava vkládá naděje do předmětu, o kterém ani neví, jestli vůbec existuje, neboť přístup ke Cyclopsu mají pouze pověřeni technici. Je dokonce schopna položit za tento předmět život. Myslím si, že tato část románu popisuje zoufalost lidí, kteří si neuvědomují, že společnost nemůže být vedena strojem, ale že jsou to

sami lidé, kdo tvoří a vedou společnost, která se může dále rozvíjet a vybudovat novou funkční civilizaci.

Jakmile Gordon zjistí, že Cyclops je pouze falešná naděje na lepší svět, uvědomuje si, že jako pošťák se stává znovu zodpovědným za chod lidstva, a sám začíná věřit, že je ústřední postavou. Díky tomu, že přijal postavení pošťáka, se stává vůdcem severu a svede boj s jihem.

Z politického hlediska lze tuto válku považovat jako boj za svobodu, neboť jih je veden vůdcem „diktátorského režimu“ proti severu zastávajícímu staré ideje Spojených států amerických. Během boje Gordon zjišťuje, že jeho protivník je augmentan, což je super voják. Jedná se o výsledek vojenského výzkumu, který probíhal během války východu proti západu ještě před postapokalyptickým světem. Myšlenka super vojáka nás přivádí k závěru, že světové mocnosti, které mezi sebou válčily, byly schopny vytvořit cokoliv, aby vyhrály danou válku. Samotný výzkum je předzvěstí apokalypsy, destrukce známého světa a nastolení chaosu. V tomto románu se nejedná o destrukci způsobenou epidemií, přírodními úkazy, nebo náboženským zlem. Jedná se o lidskou chamtivost a touhu po moci, která vyústí v hořké vítězství západu.

Zamyslím-li se nad celkovou myšlenkou románu, myslím si, že román zastupuje spíše politické myšlení v postapokalyptickém světě než samotný postapokalyptický svět znázorňující okolní změněnou krajinu, pocit samoty a boj s nadpřirozenými bytostmi. Hlavním politickým prvkem je právě pošťák a všechny úřední povinnosti spojené s ním. Dalším velice důležitým prvkem je převzetí odpovědnosti do vlastních rukou. Román neustále poukazuje na hlavního protagonistu, který chce pouze využít uniformu pošťáka pro vlastní dobro, ale ne pro dobro ostatních. Teprve až ke konci románu se hlavní protagonista rozhodne aktivně jednat a vést sever proti jihu, neboť už neexistuje jiná osoba či věc, do které by vložil svojí důvěru.

7 Svědectví (*The Stand*) Stephena Kinga

Román *Svědectví* (*The Stand*, 1978) je specifickým dílem, neboť se skládá ze dvou částí zobrazujících apokalypsu a postapokalyptický svět, ale také zahrnuje všechny prvky jednotlivých románů v mé bakalářské práci. První část popisuje apokalypsu způsobenou smrtící chřipkou a druhá část líčí postapokalyptický život v silně náboženském kontextu, kde hlavní antagonistou je postava zosobňující zlo v podobě d'ábla.

Příběh začíná nehodou v armádním středisku, kde se vytvářel nový typ chřipky. Charles D. Champion je jeden z členů armády, která měla za úkol dané středisko střežit. Champion se rozhodne, že si zachrání svůj život a uteče ze střediska, aniž by se zamyslel, jaké to může mít dalekosáhlé následky. Snaží se dostat co nejdál z místa nehody. Bohužel je již nakažen smrtelnou chřipkou a dostane se k benzínové pumpě, kde je nalezen mrtvý místními občany. Championův útěk způsobí, že se chřipka rozšíří mezi ostatní lidi a pomůže k likvidaci obyvatel Spojených států amerických. Zamyslíme-li se nad tímto Championovým aktem, zjišťujeme, že lidé jsou schopni udělat cokoli, jen aby si dokázali zachránit svůj vlastní život, přestože jejich pokus o přežití je zbytečný (Champion věděl, jak je daná chřipka smrtelná) a způsobí mnohem větší škodu. Na benzínové pumpě se seznamujeme s jedním z hlavních protagonistů románu, Stu Redmanem. Tuto pasáž románu lze považovat jako za začátek apokalypsy, destrukce společnosti.

Všichni zdraví lidé, kteří jsou poblíž nakažených, jsou okamžitě deportováni do výzkumného střediska, zabývajícího se léčbou chřipky. Chřipka, která nese mnoho jmen, jako jsou například Kapitán Tripps či Super chřipka, se vyznačuje těmito příznaky: horečkou, dušením hlenem, zrudnutím obličeje až jeho zčernáním, je velice nakažlivá pro okolí a přesahuje 90% šanci na smrt. Jelikož se samotná chřipka těžko rozlišuje od běžné, lidé jí proto nevěnují velkou pozornost, a stává se tím ještě více nebezpečnou.

Během této chřipkové pohromy obyvatelé musí čelit nátlaku vlády Spojených států, která jim vnucuje mylné představy o chřipce a doporučuje obyvatelům, aby se léčili běžnými léky proti běžné chřipce. To vyvolá vlnu odporu, kterou vláda potlačuje všemi různými prostředky od zmanipulování médií až po zastřelení všech, kteří se snaží ukázat lidem pravdu. Naštěstí se objevují dezertéři armády Spojených států, kteří jsou si vědomi dané kritické situace a připojují se na stranu civilistů k boji za pravdu. Nastává situace, kdy se z mírumilovné společnosti stává krvavé bojiště. Jelikož vláda není schopna nalézt lék proti chřipce, musí být zlikvidováni všichni, kdo jsou imunní vůči chřipce. Tato kapitola románu popisuje totální rozklad společnosti, změnu lidského života a zároveň začátek utváření nového postapokalyptického života.

Po vymření většiny obyvatel se Stu Redman nachází v prázdném výzkumném středisku a snaží se dostat ven. Zde nám román popisuje postapokalyptickou atmosféru: prázdné chodby velkého komplexu a šok hlavního protagonisty, který během chřipkové epidemie strávil většinu času uvnitř budovy, tudíž nevěděl, co se děje mimo komplex budovy.

Jakmile se protagonista dostane z budovy, vidí liduprázdné město, opuštěná auta, zničené výlohy obchodů.

Ostatní lidé nacházející se v jiných oblastech Ameriky, očekávají, že jediná jejich záchrana spočívá v nalezení výzkumného střediska, kde se během apokalypsy „lécila“ Super chřipka. Tento akt by se dal přirovnat k poslední šanci na fungování Spojených států. Jakmile se všichni dostanou na dané místo, zjišťují, že neexistuje možnost záchrany lidstva vládou Spojených států. Jediná šance na přežití je adaptabilita na nový svět, kde se všichni musí spoléhat pouze sami na sebe. S adaptabilitou jsou spojeny všechny problémy vzniklé v novém světě, které by v předešlém světě byly považovány za banální. Jako příklad nám autor uvádí zanícené slepé střevo, které se v postapokalyptickém světě stává nebezpečným problémem.

Autor nás dále seznamuje s vedlejšími postavami a poukazuje na jejich životní styl před apokalypsou a po apokalypse. Zaměřuje se na lidi, kteří marnili svůj drahocenný život užíváním drog či se pouze zajímali o své cennosti. Tito lidé, kteří nedokázali naplnit svůj život před apokalypsou, dostali novou šanci (přežili chřipku a fungování světa se zcela změnilo), kterou opět nedokázali využít a stále se zajímali pouze o své zbytečné věci. Důležitým motivem v románu je náhlá smrt těchto lidí. Po každém úmrtí jednoho z těchto lidí je daná situace komentována autorem jako situace, které není třeba litovat. Zamyslím-li se nad tematikou hodnoty lidského života, musím s autorem souhlasit. Lidé, kteří nebyli schopni žít svůj vlastní život, dostali novou šanci na lepší život a nevyužili ji, si nezaslouží úctu. Na druhou stranu musím též zmínit, že přežití smrtící chřipky a život v postapokalyptickém světě není žádná výhra. Kromě těchto vedlejších postav nás autor seznamuje s dalšími protagonisty, kteří utvářejí nové skupiny a hledají nové místo k vytvoření nové civilizace.

Zatímco první část románu popisuje utvoření menších skupin přeživších, druhá část je zaměřena na náboženské aspekty a tematika chřipky se stává méně podstatnou. Hlavním antagonistou je Temný muž (the dark man) znázorňující čiré zlo, Ďábla, služebníka Ďábla. Autor popisuje antagonistu se všemi jeho schopnostmi, jako jsou například převtělení se do zvířete: vlka, vránu, lasičku; manipulace i nadpřirozená síla a možnost dostat se do snů přeživších. Ve snech protagonistů se Temný muž jeví jako plíživé zlo, které pronásleduje svojí oběť. Zjevuje se jako špatná vzpomínka, vyčítající všechny chyby, které lidé spáchali. Jakmile se seznamujeme s hlavním antagonistou, autor nám zároveň představuje nového protagonistu, matku Abigail, která ztvárňuje pravý opak Temného muže: jedná se o nejčistší

osobu, Božího posla. I ona se objevuje ve snech a přináší naději všem přeživším, kteří chtějí obnovit starou společnost, jež existovala před apokalypsou.

Během putování po vymřelé Americe se všichni přeživší rozdělují na dva tábory. První tábor je veden matkou Abigail a je tvořen všemi protagonisty, kteří v románu zastupují dobro. Druhý tábor je veden Temným mužem (Ďáblem v lidské podobě), který se nazývá Randall Flagg, a na jeho stranu se přidávají všechny osamělé duše. Osamělými dušemi jsou myšleni všichni lidé, kteří zanevřeli na ideu vytvoření nové společnosti na starých základech. To znamená, že mezi spojenci Randalla Flagga jsou bývalí kriminálníci, kteří zaplatili za svoje zločiny, opuštění lidé, ale třeba i bývalí policisté, řezníci a další.

Tábor pod vedením matky Abigail vytváří prozatímní výbor, který se skládá ze sedmi členů a jeho hlavou je sama Abigail. Jedná se o znovuvytvoření vlády před apokalypsou, postavené na demokratických volbách. Tábor se nazývá Svobodná zóna (Free Zone). Naproti tomu Národní garda (National Guard), vedená Randallem Flaggem, funguje na principu diktátorského režimu, kde je úkolem člověka poslouchat příkazy a plnit je. Cíl Flagga je zničit Svobodnou zónu a její prozatímní výbor. Manipuluje s lidmi a snaží se je přesvědčit, že ti druzí jsou ti špatní. Ti, kdo se snaží získat moc a zničit Flagga, jsou okamžitě odsouzeni k záhubě, neboť Flagg slyší a vidí vše, co se děje v jeho okolí. Nejvěrnější členové jsou obdařeni černým jantarem, který má uprostřed červenou puklinu připomínající oko (znamení příslušníků zla), díky kterému dokáže Ďábel sledovat okolí.

Toto je ukázka absolutní moci a krutovlády, která by se dala srovnat s jinými diktátorskými režimy. Členové Národní gardy trpí ve Flaggově přítomnosti pocitu strachu. Dále se dovídáme, že v Národní gardě fungují přísná pravidla a jejich porušení je tvrdě trestáno. Jako příklad lze uvést muže, který užívá drogy, což je v rozporu s pravidly. Jeho trestem je ukřižování zaživa. Tato pasáž románu může čtenáře překvapit, neboť se lze domnívat, že Flaggovi jakožto Ďáblovi nebudou drogy vadit. Jedná se totiž o prvek, který rozkládá společnost, a tím pádem i přispívá k samotné destrukci světa. Randall Fragg však ničí jedno zlo druhým; vše je mu příležitostí k eskalaci násilí.

Svobodná zóna se potýká s růstem obyvatel, kteří na jedné straně pomáhají obnovit starou společnost, ale na druhé straně Svobodná zóna není ještě tolik vyspělá a v nově vzniklé společnosti se těžko udržuje pořádek. Hlavní protagonisté se obávají, že v dalších volbách do prozatímního výboru by mohli být zvoleni lidé, kteří by nebyli tak vzdělaní a vynalézaví jako původní výbor. To by mohlo vést ke zničení demokratického výboru a mohl by nastat chaos

nebo jiný režim. Prozatímní sbor chce dále vytvořit policii k udržení pořádku. Problém nastává ve chvíli, kdy se prozatímní výbor obává, že by obyvatelé Svobodné zóny mohli tento krok považovat za zneužití pravomocí a nastolení své „tvrdé vlády“. Lidé se sotva zotavili z hrůz, kterým museli čelit při vypuknutí chřipkové epidemie. Zde se dovídáme, že obnova předešlé společnosti je velice obtížná a že v postapokalyptickém světě jsou politické problémy zásadní tematikou.

Kromě problémů týkajících se politiky Svobodné zóny se protagonisté musí vypořádat s náhlým odchodem matky Abigail, která odůvodnila svůj odchod touhou oprostit se od svých hříchů. Nikomu nevysvětlila přesné údaje o svém odchodu, což zapříčinilo obavy ve Svobodné zóně a marné hledání matky. Po delší době se matka Abigail vrátila s božím poselstvím. Hlavní protagonisté se musí vydat na cestu a svést boj s Flaggem. Smysl této cesty je čistě náboženský, neboť zúčastnění muži se musí na cestu vydat bez jídla a věcí potřebných k turistice. Jediná jejich naděje je Bůh, ten je ochrání před nebezpečím. Odchod matky Abigail je spojen s pokáním a nalezením správné „cesty“ vedoucí k poslušnosti vůči Bohu.

Pochod hlavních protagonistů je z mého pohledu netradiční, neboť tyto postavy nejsou do tak velké míry věřící jako matka Abigail. Nemohou použít žádné dopravní vozidlo, nesmějí mít žádné zásoby jídla a spoléhají se pouze na svůj zdravotní stav. Podle mého názoru se jedná o určitou zkoušku odhodlanosti a přípravu na souboj s hlavním zlem. Na cestě si hlavní protagonista Stu Redman zlomí nohu a je nucen ukončit svoji účast na výpravě. Později se dovíme, že tato událost, ač by se mohla zdát pro Stua nepříznivou, se nakonec ukáže jako obrovské štěstí, které mu zachránilo život.

Jakmile se hlavní protagonisté dostanou do nepřátelského tábora, jsou ihned vyslýcháni a mají být veřejně popraveni. Během veřejného souzení protagonistů se dovídáme, že místní lidé nejsou spokojeni s krutovládou Flagga a díky tomu samotný Flagg ztrácí svou moc a je nejistý. V této pasáži románu se jedná o ukázkou boje a udržení moci. Jakmile dotyčný vládce ztrácí své následovníky, tak jeho moc upadá a stává se bezvýznamným. Dále se Flagg musí potýkat s pocitem, že už není nejmocnější, neboť hlavní protagonisté nemají z Ďábla strach. Lidé Národní gardy začínají prchat z města, neboť jsou nespokojeni s vládou Randalla Flagga. Tento útěk lze pokládat za další faktor odrážející ztrátu kontroly nad městem.

V souboji dobra proti zlu se z hlavních hrdinů stávají vězni, kteří čekají na svůj rozsudek smrti. Tento čin je odsouzen obyvateli Národní gardy a ti, kdo se snaží vzepřít vůli samotného Ďábla, jsou zničeni pekelnými silami. Během soudu hlavních protagonistů se do Národní gardy vrací Popeláč (Trashcan Man - postava zajímavější se o zbraně) s nukleární hlavici a nabízí ji jako dar Flaggovi. Tato událost překvapí samotného Ďábla a chce, aby se Popeláč dané zbraně hromadného zničení zbavil. Náhle se nad Flaggem objeví boží ruka, která ho zničí a po Flaggovi zůstane pouze oblečení. Toto poražení zla není autorem vysvětleno a je pouze na nás, jak danou situaci budeme chápat. Po zničení Flagga vybuchne ve městě atomová bomba a zabije všechny jeho obyvatele.

Atomová bomba symbolizuje zlo vytvořené člověkem. Dalo by se říct, že nukleární hlavice zastává větší hrozbu než samotný Randall Flagg, neboť cílem nukleární hlavice je zničit život, zatímco Flagg chtěl pouze vládnout lidem a stát se absolutním diktátorem. Dalším paradoxem je, že původní využití nukleární hlavice mělo být namířeno proti Svobodné zóně. Tento paradox poukazuje na fakt, že nelze ovládnout sílu, na kterou nedosáhneme, a ta se může obrátit proti nám. Tuto situaci lze přirovnat i k Randalle Flaggovi. Pokud se staneme pravou rukou Ďábla, neznamená to, že jsme pod jeho ochranou a jednoho dne se neobráť proti nám.

Po atomovém výbuchu se poslední protagonista Stu Redman vrací do Svobodné zóny. Po svém návratu Stu zjistí, že Svobodná zóna se rozrostla o další obyvatele a celá společnost se vrátila ke starému typu společnosti před apokalypsou. Před výpravou proti zlu se lidé Svobodné zóny nezamykali, zatímco po příchodu Stua se lidé více odcizovali a své domy si začali zamykat. To přivádí hlavního protagonistu k touze vrátit se domů. Tato tematika mě přivádí k názoru, že pokud je lidstvo na pokraji vyhynutí, není třeba se zabývat soukromým životem, ale spíše spolupracovat jako celek. Jakmile společnost přežije určitou pohromu a není nadále potřeba se sdružovat do skupin, lidé raději budou žít své soukromé životy a přestanou řešit problémy týkající se vyhynutí lidstva.

Hlavní otázka přežití populace je rození nových dětí. Tímto problémem se zabývala Svobodná zóna, neboť nikdo nevěděl, zda nové děti nezemřou na chřipku, a tím pádem to nebude konec lidské existence. Po narození prvního dítěte po chřipkové epidemii lidé zjistili, že pokud dítě mělo alespoň jednoho rodiče imunního na chřipku, pak novorozenec prodělal chřipku, která se zastavila v prvním stádiu a dál nepokračovala.

Po výhře nad zlem se hlavní antagonista probouzí v džungli obklopen místními domorodci, kteří ho začínají uctívat jako boha. V této chvíli se jmenuje Russel Faraday a jeho posláním je naučit domorodce civilizaci.

Russel Faraday zmiňuje: “Life was such a wheel that no man could stand upon it for long. And it always, at the end, came round to the same place again.”¹²

Tento citát znázorňuje Ďáblovu moc, která poukazuje na to, že jeho nelze jen tak zničit. Kromě toho by se tento citát dal považovat za teorii žití v jiných dimenzích. Život se neustále opakuje a smrt není konečné řešení.

Jak už jsem již zmínil, tento román obsahuje děj, který lze rozdělit na dvě rozdílné části. První část se zabývá životem před apokalypsou a samotnou apokalypsou. Tato část děje je spíše založena na fyzikálních zákonech. Jedná se o děj bez náznaku nadpřirozených sil.

Druhá část příběhu je zaměřená na křesťanskou tematiku a poukazuje na křesťanství jakožto jedinou správnou cestu k poražení zla. Velice zajímavým jevem je skutečnost, že chřipková epidemie a hlavní antagonista spolu přímo nesouvisejí, dalo by se říct, že román popisuje dva důležité nepřátelské aspekty působící na lidské životy: smrtelná nemoc a Ďábel jako nadpřirozené zlo. Oba tyto aspekty tvoří děj románu a jsou si navzájem významově příbuzné. Dále román poukazuje na relativitu dobra a zla. Lidé, kteří se připojili na Ďáblovu stranu, nejsou zlí, pouze hledali skupinu, ke které by se mohli přidat. Jediným zlem je vůdce, který vede dané lidi do záhuby.

8 Cesta (*The Road*) Cormaca McCarthyho

Cesta (*The Road*, 2006) popisuje svět na samém konci existence, kdy lidský život ztratil jakoukoli hodnotu a žití v tomto postapokalyptickém světě je spíše prokletím než nejcennějším darem od Boha. Srovnám-li tento román s ostatními romány mého výběru, mohu říci, že v předešlých dílech, kde lidstvo apokalypsu přežilo, se mohlo těšit z naděje na lepší zítřky. Jedná se o destrukci, která ale stále nabízí naději na nový život a novou šanci. V *Cestě* je však postapokalyptický život obklopen pochmurnou atmosférou a odráží rozklad společnosti a beznaděj. Zároveň nás tento román seznamuje s psychikou člověka v krizových situacích a zabývá se tematikou adaptability na svět po apokalypse, která je v tomto románu úzce spojena s motivem soucitu vůči cizím lidem.

¹² KING, Stephen. *The Stand*, New York: Doubleday, 1978, s. 894.

Hlavním tématem *Cesty* je konec civilizace. Krajina je zdevastovaná, stromy jsou popadané, neexistuje žádná zeleň, všude je jen sníh nebo popel. Města jsou opuštěná, vyrabovaná a připomínají spíše spáleniště. Lidé páchají sebevraždu a ti, kdo se rozhodnou žít dál, se musí přizpůsobit nové situaci. Objevují se ozbrojené skupiny nebo sekty, které obětují životy lidí a nechávají je nabodnout na kůly. Díky nedostatku jídla se též objevuje i kanibalismus. Toto jsou prvky vyjadřující destrukci společnosti a obraz postapokalyptického světa v nejhrošším měřítku.

Hlavními protagonisty jsou otec a jeho syn, cestující s nákupním košíkem. Jejich cílem je dostat se na pobřeží a doufají, že tam najdou lepší život. Oba každý den cestují tímto zničeným světem a potýkají se s hrůzami, které ho postihly. Hlavní potřeby hrdinů jsou jídlo, teplo a boty. Oba protagonisté jsou popsáni jako hubení a trpící zimou. Román se zvláště zaměřuje na význam jídla. Otec se synem nacházejí starý úkryt s potravou, který zde byl připraven pro případ krize. Paradoxem je to, že lidé, kteří si zde zásoby připravili, nejspíše zemřeli dříve, než je mohli využít. Kromě úkrytu naleznou otec se synem plechovku Coca-Coly, která je symbolem světa před apokalypsou. Otec popisuje synovi nápoj jakožto lahůdku, neboť jeho syn nikdy neměl možnost ochutnat, a ani vidět věci z předešlého světa.

Otcovi se zdají sny o světě před začátkem apokalypsy a o apokalypse. Ve snech k němu přichází jeho žena, která je popisována jako bledá nevěsta. To se dá považovat za symbol smrti. Žena má porodit syna a nastává morální otázka, zda je přijatelné přivést dítě do tak nehostinného světa. Po porodu syna a krátkém životě v postapokalyptickém světě vidí žena sebevraždu jako jediné východisko z dané situace. Rozhodne se proto odejít sama ve tmě do lesa a vyhledat smrt. Ráda by s sebou vzala svého syna, ale manžel jí to zakáže. Tento moment nás vede k myšlence, že otec vidí jistou naději, kterou vzápětí ztrácí po ženině odchodu. Náhle se dostane do stejné situace jako jeho žena a hodnota jeho života rapidně klesá. Naštěstí považuje svého syna za symbol naděje a vidí v něm smysl života. Román se zaměřuje na otázku, zda není sobecké svět opustit a nechat za sebou své blízké.

Velice důležitým prvkem románu je tedy naděje, která je v románu naznačena více symboly. První symbol je úzce spjat se sny. Otec říká, že lidem by se měly zdát sny o ohrožení, neboť to znamená, že si stále ceníme svého života a máme chuť žít. Jakmile se nám ale zdají dobré sny, znamená to, že jsme smíření se špatnou realitou, a blížíme se tak smrti. Otec zažil destrukci společnosti a musel se adaptovat na postapokalyptický život (nevěří cizí lidem, je schopen je zabít). Smířil se se strašným osudem světa. Byl by schopen spáchat

sebevraždu, nebýt jeho syna, ve kterém vidí poslední naději. Jeho povinností je předvídat jen to nejhorší (učí například syna, jak správně spáchat sebevraždu) a připravuje svého syna na žití v nehostinném světě.

Dalším důležitým symbolem je obraz dítěte. Jde zde o oslavu zázraku života. Otec zmiňuje, že pokud chlapec není slovem Božím, pak Bůh nikdy nepromluvil. Syn se narodil teprve až po destrukci společnosti, nezná předešlou společnost. Je nezkušený, je poslední nadějí na existenci všeho dobrého na světě. Jeho chování by se dalo přirovnat k dětinské nevinosti, je schopen pomoci cizím lidem, aniž by si uvědomil jistá rizika, která by mohla nastat díky jeho naivnímu chování.

Jako příklad lze uvést jejich setkání se starým mužem. Otec muži nevěří, zatímco syn je schopen mu pomoci. Jenom chlapec vidí v lidech dobrou stránku. Další příklad zobrazující určitou chlapcovu nezodpovědnost je moment, když se chlapec znenadání rozběhne za cizím chlapcem, neboť se cítí osamělý a chce si najít další kamarády. Tato chlapcova náhlá rozhodnutí spíše způsobují obtíže, kterými se jeho otec musí zabývat.

Třetím symbolickým obrazem vyjadřujícím naději je „nošení ohně uvnitř lidí“. Jedná se o tematiku, kde otec ujišťuje svého syna, že jsou ti dobří a že nosí oheň. Oheň je zde považován za symbol naděje, tepla a života, protiklad smrti, zimy a temnoty.

Osobně si myslím, že přirovnání naděje k nošení ohně je velice přesné a též by se dalo spojit se samotným chováním dítěte. Oheň dítěte je příliš slabý na to, aby vydržel bez pomoci, kterou tu zastupuje jeho otec. Syn, ač má vůli k životu a konání dobra, by nikdy sám nevydržel naživu. V přeneseném významu je syn držitelem ohně a otec je jeho ochráncem.

Motivem naznačujícím ohrožení lidského života v postapokalyptickém světě je pocit, že je člověk sledován. Díky osamělosti a strachu z ozbrojených skupin tímto pocitem trpí všichni lidé a jejich úzkost přechází až do fáze nebezpečné paranoie. Při setkání s cizími lidmi dochází ke střetům, které mohou vyústit až k zabití nevinného člověka. Tento motiv ukazuje, že bezpečné místo na světě neexistuje.

Otec učiní závazek, že svého syna nikdy neopustí, což ale nemůže splnit, neboť na konci příběhu podléhá zraněním, které utrpěl během konfliktu s jinou dvojicí. Tím pádem je chlapec nucen se v těžkých životních situacích rozhodovat sám. Po otcově smrti se syn setkává s cizími lidmi a zeptá se jich, zda nosí oheň, lidé odpovědí, že nosí, a syn se k nim připojí. Tuto scénu opět můžeme chápat jako obraz naděje.

Román nám neukazuje, zda dotyční lidé jsou dobří a skutečně nosí oheň, či to jsou kanibalové. Je čistě na nás, jak závěr románu pochopíme. Jedná se o nejasnou existenciální situaci, kdy se chlapec musí rozhodnout, zda věřit cizím lidem a odejít s nimi, či zůstat sám a doufat, že se uживí.

Cesta popisuje dlouhé putování postapokalyptickým světem, kde se hlavní protagonisté musí vypořádat s psychickými i fyzickými problémy, které apokalypsa způsobila. Román se zaměřuje na hlavní motiv naděje, zatímco důvod vzniku apokalypsy nebo jména hrdinů nejsou důležité. Důležitými tématy jsou mezigenerační vztahy a život ohrožující situace. *Cesta* naznačuje, že uchovat si naději ve světě naplněném zlem, je velice těžké. Pokud naději ztratíme, tak už na světě nezbyde žádná kladná lidská hodnota, která nás dokáže udržet naživu.

Závěr

Analyzovaná díla popisují rozdílná pojetí apokalypsy. Na základě zjištěných rozdílů můžeme daná díla rozdělit do několika skupin:

V první skupině je hlavní příčinou způsobující destrukci společnosti epidemie, která zapříčiní většinové vyhynutí obyvatelstva. Díla zaměřující se na tematiku epidemie jsou *Já, Legenda* (*I am Legend*, 1954) Richarda Mathesona a *Svědectví* (*The Stand*, 1978) Stephena Kinga. *Já, Legenda* popisuje vyhubení lidské rasy a nastolení éry upírů jakožto nových obyvatel planety Země. *Svědectví* naopak poukazuje na zničení staré společnosti a následně vytvoření společnosti nové, která svedla vítězný boj se zlem. Obě díla poukazují na fakt, že rozšíření epidemie může mít tragické i pozitivní následky (smrt, ale i možnost nového začátku).

Den Trifidů (*The Day of the Triffids*, 1951) Johna Wyndhama a *Noc Trifidů* (*The Night of the Triffids*, 2001) Simona Clarka spadají do druhé skupiny zabývající se vědeckým experimentem a přírodním úkazem, který ochromil fungování dané společnosti. Oba faktory se podílejí na zničení lidského společenství, ale též dávají možnost k vytvoření společenství nového. Paradoxem této apokalypsy je skutečnost, že vědecký experiment (trifid), který měl původně pomoci lidem, prohlubuje rozpad společnosti. Roj meteoritů pouze započal apokalypsu a teprve až lidská touha ovládnout přírodu způsobila nekonečnou válku s trifidy.

Třetím typem je zobrazení postapokalyptického světa po světové válce. Do této kategorie spadá *Pošťák* (*The Postman*, 1985) Davida Brina, který popisuje svět po jaderném útoku a zániku Spojených států amerických. Toto dílo přirovnává život po apokalypse k historické události, jakou byla válka mezi Severem a Jihem. Apokalypsa zapříčinila zánik staré (historické) společnosti a zároveň vytvořila naději pro novou budoucnost.

Dílo *Já, Legenda* též zmiňuje světovou válku jako hlavní příčinu konce předešlé společnosti. Jediný rozdíl oproti *Pošťákovi* je ten, že v této válce byly použity biologické zbraně, které způsobily i konec lidské existence.

Do poslední skupiny patří díla inspirovaná náboženskou tematikou. Důležitou úlohu zde hrají nadpřirozené síly, které se pokoušejí nastolit věčnou temnotu. V těchto dílech jsou popisovány konflikty dobra se zlem a jen v případě vítězství dobra je svět zachráněn před zničením. Díla tohoto typu pouze naznačují potenciální hrozbu vzniku apokalypsy. Z mého seznamu literatury se jedná o *Frankensteina* (*Frankenstein*, 1818) Mary Shelleyové, *Dracula*

(*Dracula*, 1897) Brama Stokera a *Prokletí Salemu* ('*Salem's Lot*, 1975) Stephena Kinga. Všechna tato díla vyprávějí o souboji dobra se zlem, kde zlo je zastoupeno nadpřirozenou bytostí, která se vymyká logickému myšlení a narušuje tak přirozené chování lidí. Zlo v těchto románech postihuje pouze určitou skupinu lidí, jedná se o potenciální hrozbu a možnost rozšíření zla.

Výjimkou je román *Svědectví*, který je možné zařadit do první i druhé skupiny. První polovina vypráví o běžném životě lidí, kteří jsou následně postiženi epidemií chřipky. Tato epidemie dává možnost vytvoření nové společnosti. Druhá polovina románu je čistě náboženská a dalo by se říct, že Ďábel využívá nejednotnosti společnosti a snaží se získat moc nad skupinou přeživších.

Pokud by Ďábel zvítězil v tomto boji nad protagonisty dobra, svět by prožil druhou apokalypsu, která by vedla k úplnému konci lidské rasy. Toto dílo zobrazuje jak samotnou apokalypsu, tak i potenciální hrozbu vzniku další možné apokalypsy.

Dílo *Cesta* (*The Road*, 2006) Cormaca McCarthyho nelze zařadit do žádné ze skupin, které jsem naznačil. V románu není popsána žádná příčina vedoucí ke zničení společnosti a nastolení chaosu na Zemi. Pouze se dovídáme o negativních důsledcích apokalypsy, které vedou k postupné záhubě lidstva. Důraz je zde kladen na mezilidské vztahy, ničivou moc samoty a na zkušenost mezní situace, kdy jsou kladní hrdinové konfrontováni s bezprostřední hrozbou smrti a různými projevy zla. McCarthyho *Cesta* tak odráží souvislost mezi postapokalyptickou tematikou a vlivem existencialismu.

Jak zdůrazňuje Fred Botting, apokalyptická literatura je postavena na kontrastu mezi ničením a tvořením: "No creation without destruction; no change without devastation."¹³

¹³ BOTTING, Fred. *Gothic Romanced*, London and New York: Routledge, 2008, s. 41.

Summary

My thesis “The Picture of the Post-Apocalyptic World in Contemporary Anglo-American Fiction” discusses several novels with the themes of the post-apocalyptic world and of the potential threat of apocalypse. It tries to analyse the behavioural differences of the main protagonists (and other people) and the different views of the destruction of the world.

The novels *Frankenstein* (1818, Mary Shelley), *Dracula* (1897, Bram Stoker) and *Salem's Lot* (1975, Stephen King) which are focused on the theme of the potential threat describe the world which is near to self-destruction. The main protagonists have to fight against evil which is presented in the form of mysterious, supernatural creatures. If the main heroes lose the fight, the whole world will be overwhelmed by eternal darkness. That is also one of the reasons why the novels describing the theme of the potential threat are connected with the gothic genre.

The gothic genre concentrates on the narrower group of people who are affected by horrors and these works mention the specific main antagonist who is responsible for causing the potential destruction of the world.

On the other hand the novels describing apocalypse and the post-apocalyptic world show the collapse of the old society and the arrival of the new one, or chaos. People who lived in the old society have to deal with changes that interrupted their peaceful lives and forced them to use human instincts over moral thinking. Aspects like feeling to be stalked, loneliness or giving up life deepen the disintegration of the society.

Evil is not presented as a specific supernatural antagonist but it is connected with wars, epidemics, natural phenomena and scientific experiments, which cause the destruction of the old society. The novels with the post-apocalyptic theme are more connected with logic and denying supernatural powers. There are also some exceptions, for example, *The Stand*, written by Stephen King, which possesses both aspects (the supernatural creature and the epidemic as a logical explanation). These works deal with the influences on the social structure. The story is not reserved for a few characters that have to deal with evil, whereas the rest of the world is not linked with the characters. On the contrary the novels which are connected with the potential threat are based on a few protagonists and the main antagonist.

The term “apocalypse” has a deeper meaning than establishing eternal darkness and the end of the world. In the post-apocalyptic case this term might mean the creation of a new

world which can be better than the previous one and every novel from my list describes a different view of the new world (society).

I Am Legend (1954, Richard Matheson) focuses on a destroyed world where is the only survivor of the deadly epidemic which killed or transformed the rest of the world into vampires. The novel describes the post-apocalyptic life of the main protagonist who suffers from loneliness and tries to find other survivors. At the end Neville (the main hero) finds out that he is the last man of Earth and the humanity becomes extinct. The point of this novel is the apocalypse gives an opportunity for a new race in the world.

The Day of the Triffids (1951, John Wyndham) might be a good example of the society's destruction caused by a natural phenomenon and later the scientific experiment (triffid) contributes to the decay of the social system. These aspects cause the chaos in England and they become responsible for creating new groups of people who try to introduce their dictator regimes as a new way of governance. *The Night of the Triffids* (2001, Simon Clark) continues with this topic but it is more specialized on the dystopian society and it shows the final consequences of the apocalypse. It shows a terrific example of utilization of the situation to establish a new functional society that might become a new superpower and rule the world. It could mean that the future ruler of the world will cause another world war which will destroy whole world.

The Postman (1985, David Brin) is another example of the destroyed world by wars but from the other novels, this one reminds the reader of the historical civil war (the North against the South) that happened in the past. David Brin mentions a term "freedom" as the main part of the human existence. This novel gives people hope for a better life and belief in someone who can lead other people to the better future. *The Postman* possesses an optimistic ending which presents the possibility of maintaining the old values from the old society.

The Stand (1978, Stephen King) describes the world before the apocalypse, the apocalypse and the post-apocalyptic world so the novel shows the process of the company's disintegration. This work focuses on people fighting against the Devil (supernatural power) in the post-apocalyptic world, which is caused by epidemic. It deals with the greater threat than the epidemic that almost caused the end of humanity.

The last post-apocalyptic novel, *The Road*, (2006, Cormac McCarthy) focuses more on human psychology and it concentrates less on the destruction of the society than on the

problems of existentialism. It points out the crucial question of the thesis: Is it better to die or to live in a dangerous world without rules? The causes of destruction of the world are unexplained and less important than the survivors' ideas and feelings.

Bibliografie

Primární literatura

- BRIN, David. *The Postman*, New York: Bantam Books, 1985.
- CLARK, Simon. *The Night of the Triffids*, London: Hodder & Stoughton, 2001.
- KING, Stephen. *'Salem's Lot*, New York: Doubleday, 1975.
- KING, Stephen. *The Stand*, New York: Doubleday, 1978.
- MATHESON, Richard. *I Am Legend*, New York: Gold Medal Books, 1954.
- McCARTHY, Cormac. *The Road*, New York: Alfred A. Knopf, 2006.
- SHELLEY, Mary. *Frankenstein*, London: Lackington, Hughes, Harding, Mavor & Jones, 1818.
- STOKER, Bram. *Dracula*, London (Westminster): Archibald Constable and Company (UK), 1897.
- WYNDHAM, John. *The Day of the Triffids*, London: Michael Joseph, 1951.

Sekundární literatura

- BOTTING, Fred. *Gothic*, London: Routledge, 2004.
- BOTTING, Fred. *Gothic Romanced*, London and New York: Routledge, 2008.
- EHRMAN, Bart, D., *How Jesus Became God*, New York: HarperCollins, 2014.
- HILSKÝ, Martin a kol. *Od Poea k postmodernismu*, Praha: Odeon, 1993.
- KRSTOVIC, Jelena O. *Classical and Medieval Literature Criticism*, Farmington Hills: Cengage Gale, 2005.
- JACKSON, Rosemary. *Fantasy. The Literature of Subversion*, London and New York, Routledge, 2003.
- PROCHÁZKA, Martin a kol. *Slovník spisovatelů (anglická literatura...)*, Praha: Libri, 2003.
- PROCHÁZKA, Martin, QUINN, Justin, ed. *Lectures on American literature. 3., rozš. a přeprac. vyd.* Praha: Karolinum, 2011.

PUNTER, David. *The Literature of Terror II*, London: Longman, 2003.

STRÍBRNÝ, Zdeněk. *Dějiny anglické literatury*, Praha: Academia, 1987.

VLAŠÍN, Štěpán, ed. *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.

Elektronické knihy

BOOKER, M. Keith & THOMAS, Anne-Marie. *The Science Fiction Handbook*. John Wiley and Sons, 2009.

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=uW9xST9UsOIC&pg=PA53&dq=the+last+man+apocalyptic+fiction&hl=en&ei=qXP-TNq4NdC7hAeqyISICw&sa=X&oi=book_result&ct=result&redir_esc=y#v=onepage&q=the%20last%20man%20apocalyptic%20fiction&f=false

PULLIAM, June Michele; FONSECA, Anthony J. *Encyclopedia of the Zombie: The Walking Dead in Popular Culture and Myth: The Walking Dead in Popular Culture and Myth*. ABC-CLIO, 2014.

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=52NyBAAQBAJ&pg=PA113&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Internetové zdroje

Definition of "dystopia". Merriam-Webster. Merriam-Webster, Inc. 2012. Dostupné z:

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/dystopia>

Definition of "dystopia". Oxford Dictionaries. Oxford University Press. 2012. Dostupné z:

<https://en.oxforddictionaries.com/definition/dystopia>

https://en.wikipedia.org/wiki/Apocalyptic_and_post-apocalyptic_fiction